

კონსოციალური დემოკრატიის როლი დაყოფილი საზოგადოების
სტაბილურობაში
(დალესტნის რესპუბლიკის შემთხვევა)

თამარი ტაბატაძე

*სადისერტაციო ნაშრომი წარდგენილია ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის
მეცნიერებათა და ხელოვნების ფაკულტეტზე კავკასიის კვლევების მაგისტრის
აკადემიური ხარისხის მინიჭების მოთხოვნების შესაბამისად*

პროგრამა: პოლიტიკის მეცნიერება კავკასიის კვლევები

სამეცნიერო ხელმძღვანელი: ნინო ფავლენიშვილი, ასოცირებული პროფესორი

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

თბილისი, 2021

როგორც წარდგენილი სამაგისტრო ნაშრომის ავტორი, ვაცხადებ, რომ ნაშრომი წარმოადგენს ჩემს ორიგინალურ ნამუშევარს და არ შეიცავს სხვა ავტორების მიერ აქამდე გამოქვეყნებულ, გამოსაქვეყნებლად მიღებულ ან დასაცავად წარდგენილ მასალებს, რომლებიც ნაშრომში არ არის მოხსენიებული ან ციტირებული სათანადო წესების შესაბამისად.

თამარი ტაბატაძე 25.06.2021

სარჩევი

აბსტრაქტი	1
1. შესავალი	3
2. ლიტერატურის მიმოხილვა	5
2.1 კონფლიქტის რეგულაციის ძირითადი მიდგომები დაყოფილ საზოგადოებებში....	5
2.2 ცენტრისკენული (Centripetalism) და კონსოციალური (Consociationalism) დემოკრატია.....	8
2.3 კონსენსუსზე დაფუძნებული და მაჟორიტარული მიდგომები	10
3. თეორიული ჩარჩო	12
3.1 კონსოციალური დემოკრატია.....	12
3.2 კონსოციალური მთავრობების სახეობები.....	13
3.3 დიდი კოალიცია.....	15
3.4 ორმხრივი ვეტო	16
3.5 პროპორციულობა	17
3.6 სეგმენტური ავტონომია	18
4. მეთოდოლოგია.....	20
5. Case Study - დაღესტანი.....	21
5.2 დაღესტნის ეთნიკური შემადგენლობა	22
5.3 ძალაუფლების განაწილების ინსტიტუტები დაღესტანში.....	25
5.4 ისტორიული ჯამაათი	28
5.5 კონსტიტუციონალური „ჯამაათი“	31
5.6 დაღესტნის ადმინისტრაციულ-პოლიტიკური სტრუქტურა 1990-2006 წლებში....	32
5.7 დაღესტნის კონსოციალური მოდელი	35
5.7.1 „დიდი კოალიცია“ დაღესტანში	37
5.7.2 ორმხრივი ვეტო დაღესტანში	38
5.7.3. პროპორციულობა	39

5.7.4 ავტონომია.....	40
5.8 ახალი სიტყვა კონსოციალიზმში	41
დასკვნა	44
ბიბლიოგრაფია.....	46

აბსტრაქტი

აღნიშნული სამაგისტრო ნაშრომი იკვლევს დაღესტნის ეთნიკურად მრავალფეროვანი საზოგადოების შედარებით სტაბილურობასა და რესპუბლიკის პოლიტიკურ ინსტიტუტებს 1994-დან 2003 წლებში. ძირითადი საკვლევითი კითხვაა, რამ განაპირობა დაღესტნის რესპუბლიკაში მოსალოდნელი კონფლიქტის ესკალაციის პრევენცია და შედარებითი მშვიდობის დამყარება მიუხედავად შიდა პოლიტიკური ფრაგმენტაციის მაღალი რისკისა. საკვლევითი კითხვაზე პასუხის გასაცემად, ჰიპოთეზის ჩამოსაყალიბებლად, გამოყენებულია არენდ ლაიპჰარტის კონსოციალური დემოკრატიის თეორია, რომელიც ამტკიცებს, რომ ძალაუფლების გაზიარება და საზოგადოების სხვადასხვა სოციალური ჯგუფის კოორდინაცია ხელს უწყობს ფრაგმენტირებული საზოგადოების დემოკრატიულ სტაბილურობას. ნაშრომში განხილულია დაყოფილ საზოგადოებებში ძალაუფლების განაწილების ფორმა. შესწავლილია კონსოციალიზმი და მისი ოთხი მახასიათებელი: დიდი კოალიცია, ორმხრივი ვეტო, პროპორციული წარმომადგენლობა და სეგმენტური ავტონომია. გამოკვლევულია დაღესტნის რესპუბლიკის შემთხვევა კონსოციალური დემოკრატიის მახასიათებლების მიხედვით. კვლევის შედეგად დადგინდა, რომ დაღესტანი კონსოციალური დემოკრატიული თეორიის უნიკალური შემთხვევაა, რადგან ავტორიტარული რეჟიმის დაღესტანმა 1994-2003 წლებში კონსოციალური დემოკრატიული მოდელის შესაბამისი პოლიტიკური ინსტიტუტების, ძალაუფლების გაზიარებისა და სეგმენტთა შორის კოორდინაციის მეშვეობით მოახერხა დემოკრატიული სტაბილურობის შენარჩუნება.

ძირითადი საძიებო სიტყვები: ეთნიკური პლურალიზმი, დაყოფილი საზოგადოება, ძალაუფლების გაზიარება, კონსოციალიზმი, დემოკრატიული სტაბილურობა.

Abstract

The present thesis focuses on comparative stability and political institutes of the Republic of Dagestan between 1994 and 2003 years. It explores the research question, what was the main factor that permitted ethnically and religiously segmented society of Dagestan to avoid expected large-scale conflict and to maintain comparative peace despite a high risk of internal political fragmentation. In providing with the answer, presented theoretical framework is Consociational Democracy designed by Arend Lijphart. According to this theory destabilizing effects of deep social cleavages can be offset by cooperation between different social segments at the elite level. The thesis splits into three key sections. The first part reviews literature on power-sharing in deeply divided societies. The second section assesses Consociational Democracy and its four main characteristics: grand coalition, mutual veto, proportionality and segmental autonomy. The third section links the case study of Dagestan to the characteristics of Consociationalism. The results showed that Dagestan is a unique case in the literature of Consociational Democracy. Former authoritarian republic of Dagestan secured the maintenance of democratic stability with the help of political institutes, power-sharing and coordination among segments characterized to Consociational Democracy.

Keywords: Ethnic Pluralism, Fragmented Society, Power-Sharing, Consociationalism, Democratic Stability.